

Dr. Igor Saksida | Pedagoška fakulteta Ljubljana

Skupna izhodišča in glavni poudarki priprave na tekmovanje v znanju slovenščine za Cankarjevo priznanje 2019/2020

Jaz, ti, mi vsi | Le pogumno, le za mano ... (Anja Štefan)

Spoštovane kolegice in cenjeni kolegi, mentorice in mentorji,

letos se je državna komisija odločila, da mladim ponudi nekoliko manj zahtevne besedilne podlage, in sicer praviloma po eno knjigo na tekmovalno skupino; to seveda ne pomeni, da bo tekmovanje kar v celoti lažje – tudi ob preprostih besedilih je možno oblikovati zahtevne bralne naloge, ki ločujejo najboljše tekmovalce od povprečja, tudi ob zgodbeno in sporočilno manj kompleksnih domišljjskih svetovih je možno zasnovati in voditi zahteven bralni dogodek, ob katerem mladi bralci skupaj s svojimi mentorji vstopajo v pogovor z besedilom predvsem po metodi tesnega branja in aktualizacije besedila, skupinskega dela in kasneje (po osnovni šoli) tudi polemčne diskusije na podlagi povezave izhodiščnih besedil ter literarnovednega (predvsem zvrstnega) konteksta, zastrtih sporočil in morebiti celo ideoloških konotacij, ki jih sproža zapisano. Krovna tema tekmovanja je **Jaz, ti, mi vsi**, njegovo tematsko jedro pa povzema verz Anje Štefan: *Le pogumno, le za mano* – gre za prikaz posameznika v svetu, njegovega odraščanja oz. dozorevanja kot svojevrstne pustolovščine; ta povezuje junake želje, preizkušnje in poti v nenavadne svetove, njegova srečanja z nenavadnim, drugačnim, celo tujim ... Tema ni problemska, je vedra, kar je smiselno, saj smo v lanskem šolskem letu predvsem v srednji šoli brali resno in zahtevno literaturo – pač v skladu s Cankarjevim letom; naj torej, tudi glede na vse druge obveznosti, ki jih imajo dijakinje in dijaki pri slovenščini, Cankarjevo tekmovanje letos zazveni v nekoliko bolj sproščenih tonih ...

Bralni dogodek – radost vprašanj, ne učenje odgovorov

Naj uvodoma nakažem nekaj možnosti za raziskovanje in aktualizacijo besedil – in naj letos ta del tudi sam napišem nekoliko manj zapleteno ... Podrobnejša priporočila skupaj z dodatno literaturo, če bo potrebna, bodo pripravile posamezne podkomisije.

- Prvi razred: Leopold Suhodolčan: **Piko dinozaver**. Gre za skorajda klasično slikanico o otroški želji, o omejitvah, s katerimi se srečuje osrednji otroški junak in o njegovem vznemirljivem potovanju po mestu z domišljjskim prijateljem dinozavrom. Bomo razmišljali, koga in zakaj bi Benjamin in njegov dinozaver obiskala danes? Kam vse bi še lahko odpotovala? Bomo razmišljali o pravilih, ki jih njuno potovanje obrača na glavo? O možnih drugačnih pravilih, če bi na svetu veljala otroška logika? O odzivu odraslih na otroško svobodo in pogum? O tem, kako bi bilo, če bi si tudi odrasli izmislili svoje dinozavre? Le kakšni bi bili ...
- Drugi in tretji razred: Desa Muck: **Anica in grozovitež**. Priljubljena serija Desa Muck postavlja v središče deklenco, ki s svojim pogumom premaga marsikatero težavo. A kaj je vzrok težav v tej knjigi? Je problem, ki ga posredno nakazuje pripovedovalka, povezan tudi s sodobnim otrokom? Kaj vse ga danes, in skupaj z njim nas, odrasle, lahko straši? Res samo babica, ki pride preverit, če je z vnukinjama vse v redu? Kako se strahu učinkovito upreti? Je torej branje, pa četudi je značilno humorno, kot to velja za Desa Muck, lahko pot do premisleka samem sebi, svojih strahovih in njihovih rešitev? O pomenu

odnosov v družini in nasploh? In kje vse (Res le v pravljicah?) živijo grozoviteži?

- Četrty in peti razred: Jana Bauer: **Groznovilca v Hudi hosti**. Nenavaden lik, ki se nenadoma pojavi v »realnem« svetu, je značilen za fantastično pripoved, dvoravensko besedilo, ki temelji na prehajanju med dvema svetovoma. A kaj žene groznovilco, da iz svojega sveta pride v Hudo hosto? Kaj takega, podobnega, kot je spodbudilo kosovirja Glala in kosovirko Gili, da sta priletela k nam na leteči žlici? Morda kaj drugega? Uporništvu? Je groznovilca nagajiva kot vila Malina ali je podobna Drejčku, ki si želi lepši svet? Ima morda poteze vseh teh likov, od vsakega po malo? Besedilo Jane Bauer vsekakor omogoča, skorajda zahteva razpravo in nizanje idej o nenavadnih junakih iz književnosti, risank, filmov. Bomo njen humor morda lahko zaznali tako, da bomo dele besedila tudi interpretativno prebrali, dramatizirali, predelali v pesem, kratek film, npr. reklamo za splet? Naredili nato razstavo ali časopis ali film z naslovom *Na obisku pri groznovilci*?
- Šesti in sedmi razred: Slavko Pregl: **Odprava zelenega zmaja**. Fantovska družina, ki si želi pustolovščin, bo brez dvoma ustrezna motivacija za tekmovalce, ki sicer v tem času začnejo doživljati krizo branja. Koliko bomo med branjem razmišljali o prijateljstvu, tekmovalnosti, (samo) dokazovanju? Koliko morda tudi o tedanji družbeni stvarnosti, odhodu na morje daleč na jug? Koliko o značilnem preglovskem humorju in jezikovni inovativnosti, ki se skriva že v imenu avta? Se delo, ki je prvič izšlo pred več kot 40-imi leti (1976) po sporočilu bistveno razlikuje od realističnih mladinskih romanov ali tovrstnih filmov, ki ji mladi berejo oz. gledajo danes? Je torej pot do razumevanja književne motivacije morda spis o fantih »danes«? Kje so v službi in zakaj? Katere avtomobile, *New punce*, vozijo? Kako se razumejo s svojimi sinovi in hčerkami?
- 8. in 9. razred: Igor Karlovšek: **Preživetje** (šolsko in območno tekmovanje) in več avtorjev: **Geniji z nasmehom** (državno tekmovanje). Brez dvoma bo Karlovškov roman zaradi napete zgodbe, ki jo narekuje žanr kriminalke, napeto berivo za vse mlade. Kljub temu da delo jasno kaže svojo žanrsko zasnovo (pustolovsko-kriminalni roman z značilnim uvodnim zapletom, osrednjim problemom in dramatičnim razpletom v srečen konec), je ob njem mogoče razpravljati še o marsičem: o podobi očeta in mame v odnosu do sina, o pričakovanjih do otrok, načinih razreševanja napetosti, o strahu in pogumu, o stereotipih in vrednotah sodobnega sveta, o odnosu do narave – in še o čem. Tudi o tem, da je osrednji junak morebiti vendarle malce preveč – popoln. Toda ali ne ustvarja takih likov medijska stvarnost iz sekunde v sekundo?
- Prvi, drugi in tretji letnik – srednja poklicna šola: Miroslav Košuta: **Mornar na kozi** in katera koli pesniška zbirka Miroslava Košute. Prešernov nagrajenec, pesnik, pisatelj in gledališčnik Miroslav Košuta snov za svoje delo črpa iz zamejske stvarnosti. Toda kako za mladega bralca na prvi pogled suhoparno avtobiografsko snov približati sodobnemu času? Z razpravo o občutku tujosti v svetu, o razpetosti med njegove različne podobe, kot bi bili vsi, uporniki pa še posebej (povedano s pesnikovo metaforo) *brin sredi morja*? Kakšna razpoloženja vzbuja njegova knjiga? Svetla? Humorna? Uporniška? In kako se to doživljanje sveta na meji kultur izraža v izbranih pesmih? Bomo brali njegove mladinske pesmi ali morda pesmi za odrasle? Zakaj ne mladinske – *Kriško kraške* so prav zanimive in še avtobiografija jih spremlja. Kaj pa, če bi predelali kako njegovo zgodbo v sleng sodobnega časa?
- Prvi in drugi letnik – gimnazijski program in srednji strokovni program: Marjan Tomšič: **Oštrigeca** in Ciril Kosmač: **Tantadruj**. Že na prvi pogled je vidnih vrsto vzporednic med deloma: nenavadni književni junaki (potepuh, čarovnica, norček), izročilni književni prostor, vprašanje ljubezni, povezanosti in osamljenosti ... Odlična priložnost za najrazličnejše aktualizacije in navezave na tujosti in drugačnosti, kot jih zasledimo tudi v sodobnih filmih, glasbi, najnovejši književnosti. Na razpotjih branja ter križpotjih književnosti in sodobnih sporočil (pomislimo na Drilla in njegov komad *Unikat*) nam pri pogumnem spoprijemu s sporočili vedno pomaga *dobra čarovnija*, bi dodala Bina Štampe Žmavc. Bo čarovnija nujna tudi za razvozlanje uganke magičnega realizma in značilnega jezika v romanu?
- Tretji in četrti letnik – gimnazijski program in srednji strokovni program: Maja Novak: **Cimre** in Douglas Adams: **Štoparski vodnik po galaksiji**. *Cimre* so se že družile s tekmovalkami in tekmovalci – leta 2004 so se z njimi ukvarjali osnovnošolci. Od srednješolcev brez dvoma lahko pričakujemo višjo raven bralnega odziva na ta kriminalni roman, ne le »padec« v napeto zgodbo. Bi bilo ob njem možno razmišljati o načinih, s katerimi pisateljica dosega humorne in ironične učinke same zgodbe? Iščemo in poiščemo še odgovor na vprašanje, ali so s pojmom kriminalke obvezno povezane slabšalne oznake, kot so trivialno, nizko, shematično, konformistično, črno-belo, poceni, moralno škodljivo in podobno. Podobno lahko beremo *Štoparski vodnik po galaksiji* na ozadju besedilnih določil znanstvene fantastike, a hkrati tako, da iščemo vzporednice in razlike med njim in znanimi literarnimi in filmskimi stvaritvami te vrste, vse od značilnih negativnih utopij, ki prikazujejo svet prihodnosti, do napetih fantastičnih zgodb o živih strojih in – le zakaj ne – o počlovečenih robotih in porobotenih ljudeh. Pisateljev unikatni humor zagotovo predstavlja znanstveno fantastiko zelo nenavadno in izvirno.

Verjamem, da bo večini mentoric in mentorjev izbira besedil vseh, čeprav se morda kdo z njo tudi ne bo (v celoti) strinjal – komisija pač vsako leto skuša po najboljših močeh izbrati besedila tudi na podlagi načela raznovrstnosti tem tekmovalca in z njimi povezanih besedil. Ne glede na kritične pripombe pa je jasno, da se število tekmovalcev v skupini od 4. razreda osnovne šole navzgor iz leta v leto povečuje: lani je bilo prijavljenih 27.753, letos 28.284 tekmovalcev, skupno je bilo letos prijavljenih kar 44.731 tekmovalk in tekmovalcev, lani 44.994; rahel padec, ki ni bistven, je zaznati v tekmovalni skupini *Mehurčki*, kar je mogoče razložiti z zavedanjem mentorjev, da je tudi v tej skupini tekmovalstvo namenjeno učenkam in učencem z bolj razvito zmožnostjo branja in pisanja. Nenazadnje *Cankarjevo tekmovalstvo* že od svojega začetka zagovarja in skuša zagotavljati predvsem kakovost odzivov na prebrano, ne množičnosti.

Mentor branja: zgled in avtoriteta

Zagotovo je treba ponoviti temeljno vodilo: *Cankarjevo tekmovalstvo* je bilo, je in bo oblika spodbujanja in razvijanja **branja zahtevnih besedil**; besedil, ki jih ne berejo kar vsi otroci v razredu in ne le za spontani bralni užitek, ampak zato, da bi **dokazali višje razvite zmožnosti branja in pisanja**. Predvsem v tekmovalnih skupinah od vključno šestega razreda naprej je tudi letos bistveno to, da bodo tekmovalci postopoma in vodeno razvijali zmožnost kritičnega branja književnosti. Poleg temeljitega poznavanja vsebinskih in slogovnih prvin izbranih besedil se bodo soočili s snovnim ozadjem pripovedi, poznavanjem povezave med celotnim avtorjevim delom in izbrano knjigo, spoznavanjem značilnosti izbrane književne vrste – a vse to po jasnih in temeljitih bralnih korakih:

1. **podrobno branje** leposlovnega besedila (npr. s sprotnim zapisovanjem v dnevnik branja ali z uporabo drugih bralnih in učnih strategij – poudariti velja metodo tesnega branja od vrstice do vrstice,¹ še posebej, če v besedilu zasledimo nenavadne, npr. starinske besede ali zahtevne tvorjenke,
2. **povezovanje** leposlovnega besedila in sobesedila z znanjem **literarne teorije in zgodovine** in (seveda),
3. **ponovno podrobno branje** književnega dela ter **razmislek** o tem, kaj v besedilu je sodobno, kaj povezano z zgodovino, kaj aktualno, kaj po mnenju bralca zastarelo (in zakaj), kako besedilo presega okvire časa, v katerem je nastalo, kako ga je torej mogoče aktualizirati – vse to v pogovoru z mentorico ali mentorjem branja in drugimi sobralci.

Postopno razvijanje kritičnega branja se bo izogibalo nekaterim potezam prvotnega, spontanega, včasih tudi naivnega (a upajmo, da ne zlonamernega) odzivanja na besedilo. Mentorji in tekmovalci ter vsi drugi, ki bodo skupaj z njimi razmišljali o besedilu (npr. starši) se bodo zato zagotovo **izogibali**:

- komentiranju **neprebranih** besedil ali njihovem zavračanju na podlagi vnaprejšnjih (nedokazanih) predpostavk o prezahtevnosti, dolgačnosti ali še drugačni **navidezni recepcijski neustreznosti** besedil – tekmovalstvo, tako kot katero koli šolsko branje oz. bralni dogodek, nikoli ne moreta in ne smeta izhajati »le« iz književnih interesov mladih, še več: izziv in naloga mentorja branja sta, da jim pokaže, v čem so tudi navidezno tuja besedila v današnjem času zanimiva za branje in razpravo o prebranem;
- vrednotenju besedil na podlagi posameznih delčkov (npr. naslova ali nekaterih prizorov v besedilu) brez navezave vsega tega na celovito sporočilo besedila – to je namreč neustrezna metoda **iztrganega navajanja podrobnosti**, kar je prej dokaz pomanjkljive bralne zmožnosti kot izraz »skrbni za varnost bralcev«;
- vztrajanju pri lastnem razumevanju (tudi brez utemeljitve) in neupoštevanju mnenja sogovornikov, **rušenju pogovora o prebranem** – mentor branja torej ne bo oblikoval avtoritarnih interpretacij, ki se jih je treba le naučiti, ampak bo spodbujal mlade sogovornike, da pod njegovim vodstvom razvijejo čim bolj poglobljeno razumevanje besedila – ali celo
- nepriznavanju **pravice** avtorja (in seveda bralcev), da zgodovinsko ali sodobno snov, posameznika, medsebojne odnose **vidi in prikazuje po svoje** – bolj ali manj razumljivo, prepričljivo, provokativno ...

Navodila za pisanje pisne naloge na književno temo

Kot vsako leto bodo tudi letošnja navodila za pisanje pisne naloge na književno temo (npr. razlagalnega spisa ali kake druge vrste besedila, s katerim bodo tekmovalci dokazovali svoje razumevanje in vrednotenje književnega besedila) **OKVIRNA**, ne bodo torej zajela vsega, kar se od tekmovalca pričakuje, ko na tekmovalstvu oblikuje razlagalni spis. Učence oz. dijake je treba zato opozoriti, da v svoj spis **smiselno vključujejo** tudi **književno znanje** (zvrstno-vrstne oznake, podatki o avtorjih, medbesedilne primerjave, ustrezno citiranje, misli iz spremnih zapisov ipd.), saj vse to **soustvarja** bolj poglobljen odziv na naslov pisne naloge (*to velja*

1 Krakar Vogel, B. (2014). Bralna pismenost med teoretičnimi načeli in poučevalno prakso. Slovenščina v šoli. XVII (3-4), 25–35.

predvsem za tekmovalce od 6. do 9. razreda in za srednjo šolo). Ker navodila za pisanje besedila niso »niz vprašanj«, na katera je treba odgovoriti, ampak opredeljujejo temo, o kateri naj bi tekmovalci pisali **samostojno, inovativno in prepričljivo**, je pomembno, da ne glede na okvirna navodila pri pisanju uporabijo znanje, ki je za temo spisa relevantno. To velja tudi za pripravo na tekmovanje: usvajanje književnega znanja je smiselno, če prispeva k razumevanju besedil in ustrezni rabi literarnovednih pojmov med razpravo prebranem – tekmovalci naj se podatkov, ki za razlago besedil niso ključni, ne učijo; tudi dodatna strokovna literatura naj bo smiselna, obvladljiva, predvsem pa ne preobsežna. Treba pa je vendarle opozoriti, da kriterij B (*uporaba književnega znanja, do 10 točk*) prinese tekmovalcu 20 % točk, zato naj mentorji tekmovalce opozarjajo na **smiselno uporabo književnega znanja** (poznavanje avtorjev in del, raba virov ter literarnovednih pojmov) že med samo pripravo na tekmovanje, prav tako pa naj tekmovalci vse to upoštevajo tudi pri pisanju svojega besedila. *Cankarjevo tekmovanje* ni samo subjektivni ali poustvarjalni odziv na književnost, zahteva kritično branje in tvorjenje razlagalnega besedila, ki vključuje tudi uporabo književnega znanja. Način, kako tekmovalec znanje smiselno preplete z razumevanjem in osebnim odzivom, ločuje najboljše spise od tistih, ki so »le« lepljenka naučenega.

Bistveno je, da mentorji z učenci oz. dijaki razmišljajo o aktualnosti književnih sporočil, tj. o tem, kako jih sodobni mladi bralec doživlja, razume in vrednoti. Ob tem je treba poudariti, da naj mladi bralci poskušajo med pripravo **preseči** »zgolj« izražanje subjektivnih vtisov o prebranem, naj se (na)učijo svoje doživljanje primerno **opisovati**, ga **utemeljevati**, **primerjati** z avtorjevim pogledom na stvarnost oz. književnost in njene osrednje teme – v vse to naj, glede na stopnjo tekmovanja in svoje recepcijske zmožnosti, vključujejo tudi prej omenjeni kontekst kritičnega branja. Ob vključevanju književnega znanja ter aktualizaciji besedila je temeljni namen pisnih nalog (na vseh stopnjah) spodbujanje subjektivnega in argumentiranega **vrednotenja** književnih besedil – predvsem dijaki naj torej v njem izrazijo svoje lastno razumevanje ter tehtno in prepričljivo interpretacijo besedil.

Učenci in dijaki naj se učijo ustrezno **odzivati** na **nalogo**, ki jo zastavljajo okvirna navodila za pisanje razlagalnega spisa oz. eseja:

- naslov in morebitne navedke ter navodila naj temeljito preberejo in razmislijo o »problemu«, ki se izraža v temi, o kateri bodo pisali,
- besedila naj ne oblikujejo kot »odgovarjanje na vprašanja« – vanj naj, kot je bilo že povedano, vključijo čim več navezav in spoznanj, ki so jih pridobili med pripravo na tekmovanje.

Navodila za pisanje besedila so **povzemalna**: opredeljujejo, o čem vse naj tekmovalec piše, praviloma pa ne vključujejo »samoumevnih nalog« (npr. *Predstavi podatke o avtorju, oznako dela in zanimivosti, pomembne za tvojo razlago, pazi na pravilnost in urejenost svojega besedila.*), saj naj bi to učenci in dijaki vedeli že zaradi **priprave** na tekmovanje. Če torej česa (npr. usmeritve k posebnostim jezika, vprašanja o biografskih podatkih, ki so pomembni za razumevanje dela) v navodilih za pisanje ni, to ne pomeni, da o tem tekmovalec ne sme pisati ali da tega ni mogoče upoštevati pri točkovanju – še posebej, če je vključevanje takih prvin **smiselno** glede na temo (naslov oz. navodila za sestavo) razlagalnega oz. razpravljalnega besedila. V višjih razredih srednjih šol se biografski oz. drugi podatki praviloma ne vključujejo v problemsko obravnavo besedil, saj so esejske zahteve oblikovane tako, da za razpravljalno oz. kritično pisanje o zahtevani tematiki običajno niso relevantni; ustrezno zasnovi razpravljalnega eseja pa je, da dijaki znajo razpravo o književnem problemu umestiti v literarnovedni in družbeni kontekst.

V vseh tekmovalnih skupinah lahko tekmovalci pričakujejo **raznovrstne bralne naloge**; nekaj možnosti:

- povzemanje, razlaga in osebno vrednotenje izhodiščnih besedil (npr. na podlagi teme in konteksta),
- analiza besedilnih podrobnosti (zgodba, osebe, jezik, zgradba besedila, npr. razlaga odlomka),
- podrobna razlaga povezav med književno osebo, zgodbo ter spremembami prostora in časa,
- razlagalni spis oz. esej na podlagi ključnih besed,
- interpretacija neznanega besedila in povezava z razpisanimi književnimi deli.

Merila za vrednotenje

Vse tekmovalce je treba **seznaniti** z **merili za vrednotenje**:

- **1. razred osnovne šole:** razumevanje (do **10 točk**), osebni odziv in njegova prepričljivost (do **5 točk**), zgradba besedila in jezikovna pravilnost – obseg in zapis (do **5 točk**),
- **2. do 5. razred osnovne šole:** razumevanje (do **10 točk**), osebni odziv in njegova prepričljivost (do **5 točk**), zgradba besedila, jezikovna pravilnost in čitljivost (do **5 točk**);
- **6. do 9. razred osnovne šole, srednja šola:** razumevanje (do **20 točk**), uporaba književnega znanja (do **10 točk**), prepričljivost osebnega odziva (do **10 točk**), zgradba besedila, jezikovna pravilnost in čitljivost (do **10 točk**).

Ocenjevanje besedil bo potekalo po istih kriterijih kot v prejšnjih letih, jih bo pa komisija prilagodila konkretni nalogi na šolskem, regijskem in državnem tekmovanju. **Predvsem na področnem tekmovanju bodo kriteriji dovolj podrobni, da bo ocenjevanje čim bolj objektivno.** Ob kriteriju, ki se navezuje na razumevanje besedila, bodo navedene **ključne besede**, ki naj bi jih tekmovalci vključili v spis in jih pojasnili – če tekmovalci vključijo tudi kaj takega, česar med ključnimi besedami (oz. prvinami za vrednotenje) ni, je to možno upoštevati, če se navezuje na naslov in navodila za pisanje spisa.

Navodila za vrednotenje nikoli ne morejo biti tako podrobna, da bi spise lahko vrednotil »računalnik«; temeljna značilnost katere koli zaokrožene pisne naloge na književno temo je namreč prepričljivost osebnega odziva, ki se navezuje tudi na bralno zmožnost ocenjevalca spisa ter primerjanje med spisi. Zato je ključno, da **se ocenjevalci o kriterijih pogovorijo, poenotijo subjektivna ocenjevalna merila in se pri spisih, ki so ocenjeni različno, dogovorijo za skupno oceno.** Namen skupnih izhodišč je predvsem opozoriti na zasnovo tekmovanja ter spodbuditi razmišljanje o bistvenih prvinah izbranih del – mentorji pa boste seveda presodili, kako izhodišča povezati s prakso, tj. kako tekmovalcem ustrezno pojasniti **cilje** oz. potek **priprave** na tekmovanje ter način **pisanja razlagalnih besedil**. Tudi letos bo komisija poleg teh izhodišč pripravila podrobna priporočila za mentorje in jih objavila na spletu.

Mehurčki in priznanja za najboljše: da ali ne?

Vprašanje nagrajevanja tekmovalcev ni ne preprosto ne črno-belo; odločiti se je treba po tehtnem premisleku, pri tem pa izhajati iz naslednjega:

- *Mehurčki* so priprava na *Cankarjevo tekmovanje*; njihov glavni namen je motivacija otrok z bolj razvitimi jezikovnimi zmožnostmi za samostojno pisanje o prebranih knjigah.
- Mentorji na šoli samostojno presodijo, kateri prvo-, drugo- in tretješolci so zmožni zahtevnega branja in pisanja – in te povabijo na tekmovanje, z njimi berejo, se o prebranem pogovarjajo in jim dajejo zanimive bralne naloge. *Cankarjevo tekmovanje* ni bralna značka, zato ni smiselno, da se ga udeležijo vsi otroci; zahteva dodatne priprave in tudi veliko samostojnega dela.
- Za dodaten trud pri pripravi vsi tekmovalci prejmejo priznanje. Lahko bi poleg tega prejeli najboljši še dodatno pohvalo, a zgoditi bi se utegnilo, da bi državni komisiji kdo očital spodbujanje neustrezne tekmovalnosti in razvrščanje otrok. Ne glede na pozitivno pojmovanje

tekmovalnosti se lahko zgodi, da bi lahko imelo pre zgodnje razvrščanje negativen vpliv na motivacijo za tekmovanje.

- To, da tekmovalci ne dobijo bronastih priznanj, šoli ne preprečuje, da sama ne nagradi najboljših, npr. na sklepni prireditvi ali z umestitvijo najboljših besedil v posebno izdajo šolskega časopisa, ki deluje bralnomotivacijsko tudi za prihodnje leto. Ponovno velja opozoriti na odličen primer dobre prakse *Osnovne šole Dušana Bordona Semedela iz Kopra*, ki vsako leto objavi najboljše spise v spletnem glasilu *Bordončki pihajo mehurčke*. Tu je povezava do besedil; verjamem, da vas bodo navdušila (Bravo tekmovalke in tekmovalci!) in morebiti tudi spodbudila k podobnim projektom (Mladi pod vodstvom ambicioznih mentoric in mentorjev zmorejo neverjetne dosežke!): http://www.dusanabordona.si/nova/images/dokument/Bordon%C4%8Dki_pihajo_Mehur%C4%8Dke_2018_19_compressed.pdf.

Srečno pot

Potovanje med vprašanji in smernicami se končuje, čas je za temeljito večkratno branje, sestavljanje vprašanj na različnih zahtevnostnih stopnjah, za ure pogovorov, ki mentorju in njegovim mladim sogovornikom odstirajo nove pomenske plasti besedil. Kako že razmišlja modra miš iz pesmi Anje Štefan?

Le pogumno, le za mano

*Le pogumno, le za mano,
kmalu bomo našli hrano,
ne le hrano, boljši svet,
kjer nam lažje bo živeti'.*

*Tu je čuden red v veljavi,
ni več dober, ni več pravi,
ni pravičen, jasen, čist,
vse poganja le korist.*

*In zato po dolgi poti
gremo sončecu naproti.
Glejte, koliko nas je!
Prej ko slej nam že uspe.*

Anja Štefan

Sončeca bo v poletnih dneh bržkone dovolj, naj vam sije tudi v novem šolskem letu. Tudi z našim *Cankarjevim tekmovanjem*.

Ljubljana, julij 2019

prof. dr. Igor Saksida,
predsednik državne komisije